

Kontrolløst kolonihaveland i Aarhus: Nu vil kommunen etablere endnu flere kolonihaver

Aarhus Kommune erkender, at kontrollen sejler, men vil alligevel etablere flere hundrede nye kolonihaver. Kolonihaveforbund foreslår private vagtværn.

ET LIV I SUS OG DUS

MICHAEL OLSEN

MICHAEL THYKIER

Gert Bjerregaard kan næsten ikke få luft:

»Folk er fuldstændig ligeglade med de regler, der gælder, for det har absolut ingen konsekvenser at bryde dem. Det krænker min retsfølelse. Og nu vil man gudhjælpemig etablere flere kolonihaver, inden der er styr på dem, vi kender. Det giver ikke mening«.

Som mangeårigt medlem af Aarhus byråd og gruppeformand for sit parti har Gert Bjerregaard (V) i årevis forsøgt at få bystyret til at gribe ind mod lovløsheden i de aarhusianske kolonihaver.

Hovedparten af de 3.800 kolonihaver er opført på kommunal jord, og det gør Aarhus til en af landets suverænt største kolonihavekommuner.

Politiken har igennem flere år afdækket ulovligheder, kriminalitet og slagsmål om huse, der bygges større

end tilladt eller bruges som ulovlig helårsbeboelse, i kolonihaveforeninger over hele landet.

Også i Aarhus er kolonihavelandet præget af alt for mange alt for store kolonihavehuse. Og alt for mange af dem fungerer som ulovlige helårsboliger. Det erkender kommunen lige ud. Alligevel har politikerne planer om at udlægge nye kommunale jordområder til endnu flere kolonihaver.

I første omgang er der tale om knap 200 nye lodder, placeret i bydelene Brabrand og Lystrup.

Rådmand: Vi har ikke styr på det

Men interessen er enorm, så flere kan komme på tale, fortæller den ansvarlige rådmand for Teknik og Miljø, Nicolaj Bang (K):

»Vi har ikke lavet nye kolonihaver i Aarhus siden 1960'erne. Vi ved, der er kæmpestor efterspørgsel, vores be-

folkningstal vokser hele tiden, og vi vil gerne give flere borgere mulighed for at nyde de rekreative områder i en kolonihave«, siger han.

Men I har jo ikke styr på de gamle kolonihaver?

»Nej, det har vi ikke«, siger Nicolaj Bang.

Det siger du lige ud?

»Ja. For kontrollen er i hvert fald ikke god nok. Der er simpelthen for mange smuthuller«.

Men har I overhovedet nogen kontrol ude i kolonihavelandet?

»Altså vi har jo ikke folk, der går rundt aktivt og opsøger kolonihaveejere«.

Hvad har I så?

»Jamen vi er afhængige af, at borgere og kolonihaveejere indberetter til os, hvis de oplever noget, de ikke mener, er i orden«.

Men er det ikke netop kommunens op-

gave at sørge for lov og orden ude i kolonihavelandet?

»Jo, det er det. Men jeg er nødt til at sige, at når vi ser de her problemer over hele landet, så er det, fordi man ikke har lavet en fornuftig, funktionel lovgivning på det her område«.

Alligevel vil du etablere flere kolonihaver?

»Ja, for spørgsmålet er, om vi skal lade være med at lave nye kolonihaveområder, indtil der kommer en brugbar lovgivning. Det, synes jeg, heller ikke er en god løsning. Der kan gå rigtig lang tid«, påpeger Nicolaj Bang.

Der er lav sol over Aarhus og over haveforeningen Dybkjær i den nordlige del af byen. Parkeringspladsen er pænt pakket denne tirsdag formiddag i september, hvor håndværkerbiler passerer hinanden på vejen.

Fortætt side 2

Kontrolløst kolonihaveland ...

Fortsat fra forsiden

De kører ud og ind af haveforening, og vi er her for at se nærmere på en af de haveforeninger, der har ry for at kunne fremvise store huse, nogle af dem sågar udstyret med kældre.

Dem vender vi tilbage til.

For det blotte øje registrerer kolonihavehuse i alle stile og størrelser. Fra de små klassiske træhuse med hygehaver og flagstænger til mere regulære villaer med tunge gitterlåger, massive træfacader og det der ligner en førstesal.

Dybkjærs egen formand har ikke ønsket at medvirke.

Det har til gengæld Randi Østergaard, formand for Kolonihaveforbundets Aarhus-kreds, der har lovet at svare på spørgsmål og vise rundt.

Nu står hun her på grusstien, flankeret af sin næstformand Søren Larsen og af den lokale kolonihavekriger, byrådsmedlem Gert Bjerregaard.

Inden vi begiver os ud i formiddags-solen, følger kredsformanden trang til at advare 'pressen' mod at overdramatisere de problemer, der måtte findes i de aarhusianske kolonihaver:

»Jo, der er ved gud problemer rundt omkring, men vi oplever dem ikke som store og uoverstigelige i de foreninger, der som denne er tilknyttet kolonihaveforbundet«, siger Randi Østergaard med overbevisning i stemmen.

Men næppe har kredsformanden afsluttet den analyse, før en af Dybkjærs garvede kolonihaveejere dukker op på sin cykel. Og gør det klart for hele følget, at der er store problemer i foreningen; både med ulovlig helårsbeboelse og alt for store huse.

»Det er nok for meget at sige, at det er halvdelen af havejerne, der bor herude om vinteren, men det er godt nok mange, fortæller cyklisten, der ikke skal bruge mange sekunder på at understrege, at han gerne vil være anonym.

»Man kan hurtigt blive upopulær, smiler han og forsvinder ud på stierne.

Aarhus ligner København

Det har ikke været muligt at få et mere præcist overblik over omfanget af ulovlig helårsbeboelse og overbebyggelse i de aarhusianske kolonihaver.

Men problemerne ligner dem, der præger de københavnske kolonihaveforeninger, mener Ditte Jensen, advokat med speciale i kolonihavejura.

Som tidligere beskrevet i Politiken mangler stort set alle københavnske kolonihaver byggetilladelser og er dermed reelt ulovlige.

SERIE

Et liv i sus og dus

Danmarks kolonihaver er

sommerhygge, Darnnebrog og grillpølser. Men det er også noget andet:

ulovligheder, kriminalitet og slagsmål om huse, der bygges større end tilladt eller bruges som ulovlig helårsbeboelse.

Nogle kolonihaveejere bryder loven med fuldt overlæg, andre fordi kolonihaveområdet er reguleret af et regelsæt, der er svært at tolke og endnu sværere at håndhæve.

Politiken har gennem flere år afsløret den mørke side af kolonihavedanmark.

POLITIKEN | Mandag 6. oktober 2025

2

Ved siden af det egentlige kolonihavehus er det tilladt at have et separat

dueslag med kælder på nogle kolonihavegrunde i Haveforeningen Dybkjær i den nordlige del af Aarhus.

Foto: Kim Frost

»Jeg tror, man må sige, at billedet er lidt det samme i Aarhus. De to storbyer ligner hinanden en hel del på det her område. Når der ikke er specifikke lokalplaner eller deklarationer på området, så skal kolonihaverne have en byggetilladelse, og det er der mig bekendt ikke mange, der har i Aarhus, siger Ditte Jensen.

I maj sidste år efterlyste Aarhus' daværende borgmester Jacob Bundsgaard (S) nye og bedre lovegler i et åbent brev til den ansvarlige minister for byer og landdistrikt, Morten Dahlin (V).

Fleere andre borgmestre har sendt lignende breve og nødtåb til regeringen. Men der er ikke udsigt til nogen ny kolonihavelov på denne side af et folketingsvalg, vurderer flere eksperter. Netop derfor må Aarhus selv tage affære og få ryddet op i kolonihaverne, mener Gert Bjerregaard, der blandt andre peger på Haveforeningens Søvang i den anden ende af byen som skrækkesempel på et selvbestaltet boligområde og parallelsanfund i noget, der minder om Københavns Christiansia.

»Jeg har både været der og i andre kolonihaveforeninger, hvor varme-pumperne smutter, skorstenene ryger, og bilerne fylder op i indkørslerne, selv om det er langt uden for sæsonen«, siger Gert Bjerregaard.

»Mit parti går også ind for flere kolonihaver i Aarhus, men først når vi har styr på de gamle. Der er en hånmødde lovlydige aarhusianere, der betaler deres ejendomsskatter, at vi har så mange gratisrude i kolonihaverne. Især i en by som vores hvor boligpriserne er så høje.

Gert Bjerregaard lover selv at tage kontakt til partifællen Morten Dahlin i håbet om, at det kan fremskynde den lovgivning, alle venter på.

Her bor duer i to etager

I haveforeningen Dybkjær er Randi Østergaard klar til at forklare, hvordan det overhovedet kan være lovligt for kolonihaveejere i Dybkjær at anlægge kældre under deres kolonihavehuse, når den slags egentlig er forbudt alle andre steder i landet.

»Det er sådan, at der ligger en gammel tilladelse til at holde duer herude«, forklarer formanden:

»Og det skal foregå i separate dueslag, opført ved siden af de egentlige kolonihavehuse. Her har man i tidernes morgen fået lov til at etablere en kælder under dueslaget. Og de kældre findes stadig i en lille håndfuld huse herude«.

Hvad kælderens skal bruges til, står hen i det uvisse. Men eftersom den separate due-tilbygning, ifølge formanden, må fylde 25 kvadratmeter på grunden, må kælderens under dueslaget have samme størrelse.

Og det er stadig tilladt at have et dueslag i to etager, også selv om man ikke har duer, fortæller Randi Østergaard, der beklager, at hun ikke har mulighed for at vise Politiken en af de fåmøse kældre.

Lad vagtværn patruljere

på afstand kan man dog beskue de kolonihaver, der som beskrevet har to huse på grunden, hvoraf det ene faktisk er en to etagers boligduer.

Rådmand Nicolaj Bang har svært ved at se en effektiv kommunal kontrolindsats med de nuværende lovgivelser.

Men før eller siden bliver de nye, stramme lovgivelser en realitet, »og så rykker vi«, garanterer han.

»Jeg er konservativ, jeg kommer fra et lov- og orden-parti. Og det piner min retfærdighedsans, at vi ser så meget asociel adfærd ude i kolonihaverne, og mennesker, der skider på fællesskabet«.

»Jeg vil rigtig gerne gøre noget ved det her problem, men inden for den nuværende lovgivning er de løsninger, vi kan anvende, enten forfærdeligt dyre, forfærdeligt indgribende eller rimeligt ineffektive, siger han.

Derfor bruger I ikke kræfter på det?

»Nemlig«.

Men hvordan vil du kontrollere de nye kolonihaver, når der går så skidt med de gamle?

»Vi satser på, at de lejekontrakter, vi laver, kan give os mulighed for at styre det bedre«.

Men måske findes der en lokal løs-

FAKTA

Nye kolonihaver

Sidste år udarbejdede Aarhus Kommune et helt strategiplæg for nye kolonihaver i byen. Her er pluk fra rapporten:

Byrådet ønsker nu en strategi, der anviser, hvordan der kan udlægges og udvikles nye kolonihaveområder, i takt med at kommunens befolkningstal stiger.

Med strategien ønskes at skabe bedre rammer for, at foreninger kan oprette nye kolonihaver, som er økonomisk tilgængelige for mange aarhusianere.

Der er i hele landet udfordringer med overtrædelse af regler om helårsbeboelse, overbebyggelse og så videre i kolonihaveområder.

Udfordringer med håndhævelsesmuligheder er en af grundene til, at der ikke udlægges nye kolonihaver i andre kommuner.

Kilde: Strategiplæg for Nye Kolonihaver i Aarhus Kommune.

ning, der med kort varsel kan sættes i værk mod lovlosheden.

Kolonihaveforbundets Aarhus-kreds har foreslået kommunen at hyre et privat vagtværn og lade det patruljere i kolonihaveforeningerne i de kolde vintermåneder.

Til skræk og advarsel for de kolonihaveejere, der giver pokker i lovgivelserne og bor i kolonihaven året rundt.

Så man kan få et mere præcist billede af ulovlighederne omfang og de de ulovlige helårsbeboere om at finde en lovlig bopæl - uden for haveforeningen.

Den løsning tygger de stadig på inde bag den norske marmor på Aarhus Rådhus.

michael.larsen@pol.dk
michael.thykyer@pol.dk